

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LVIII

„Gazeta” iese în fă-care zi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la toate oficiile
postale din într și din afară
și la dd. colectorii.

Abonamentul pentru Braşov
administrațiunea, piața saare.
Târgul inului Nr. 30 etajiu
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dăruiri în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 151.

Braşov, Sâmbătă, 8 (20) Iulie

1895.

Stambulov și pressa.

In momentele aceste totă atențiunea lumii politice este îndreptată asupra Bulgariei. Crâncenul atentat sevrșit în contra fostului ministru-șef Stambulov, și sfârșitul tragic al acestui însemnat bărbat de stat al Bulgarilor, adus în legătură cu starea actuală de lucruri în principat, formeză obiectul principal de discușiune în pressa europeană.

După cum acastă pressă înclină spre politica așa dīsă independentă, inaugurată de Stambulov și sprijinită de Germania, Austro-Ungaria și de Englitera, ori spre politica rusofilă pãrtinită de adversarii acestuia, care își află razimul ei principal în cabinetul din Petersburg, critica ce se face trecutului și faptelor asasinatului ministru bulgar, este simpatică, ori antipatică.

Tôte foile, firesce, condemnă atentatul, dēr pe când diarele din Berlin și Viena sunt în cea mai mare parte de părere, că atentatul a fost un act de răsbunare politică și aduc laudele cele mai mari lui Stambulov, pe care îl presentă ca martir al libertății și independenței țării sale, pe atunci, diarele din Petersburg se mângînesc a constata, că barbara delăturare a lui Stambulov indigneză nu numai pe amicii, ci și pe inimizii lui și vĕd un semn al prevedinței în aceea, că Stambulov a espīat în același moment, în care o deputațiă bulgară se ruga la Petersburg, ca Țarul să uite păcatele lui politice. Țr încât pentru pressa franceză, ea n'arată nici o simpatie pentru Stambulov și găsesce, că el a cădut victimă numai urei, ce însuși a sēmēnat-o.

Un singur diar din Paris „Liberté” critică aspru cu acēsta ocașiune stările din Bulgaria, „care”, dīce „se asimilēză așa de puțin cultūrei apusane, încât răspunde la ac-

tele de violență ér numai printr'un act de violență“.

In afară sunt dēr diferite păreri în diferitele tabere. In Bulgaria însă-și se vede acum, că masele populului n'au nici cea mai mică compătîmire față cu bărbatul, care a condus destinele țării aprobe opt ani. Casa în care se află mortul este cu totul pãrăsită de lume, toți o înconjură, ca și când ar fi ciumată.

Find astfel curentul popular în Bulgaria diametral opus politicii profesate de Stambulov, care dīcea, că trebuie ca Bulgaria să-și cucerească a doua oră libertatea sa, ca poporul bulgar să fiă în stare a-și dirige el însu-și destinele sale independent, să nu devină sclavul nici unei puteri, nici chiar al Rusiei liberătorei lui, fiind, dīcem, curentul ađi atât de contrar acestei direcțiunii, nu-i mirare decât un diar bulgar „Narodna Svoboda” dā deadreptul prințului Ferdinand de Coburg statul de-a pleca din țēră pentru tot-dēuna, căci Rusia nu'l va recunósce nici-odată.

Nu-i mirare decât acest diar, basându-se pe credința mulțimei, esclāmă: „Bulgaria fără Rusia nu pōte esista... Noi Bulgarii suntem slavī și sângele nostru este sânge rusesc. Fără Rusia nu putem trăi. De aceea te sfătuim sēcīpe să lași ca poporul bulgar să decidă însu-și asupra sorței sale“...

Nimeni nu pōte pređice, ce va mai fi și ce se va mai întēmpla cu Bulgaria. Principele Ferdinand încă nu s'a întors dela Karlsbad în țēră. Ce atitudine va lua el și ce'l așteptă în viitor?

Așa se întrebă ađi toți în tōte părțile, și aceia pot să aibă dreptate, cari cred, că delăturarea lui Stambulov va accelera împăcarea Bulgarilor cu Rusiī, dēr va avē urmări rele pentru independența politică a Bulgariei.

Disolvarea parlamentului?

Biuroul de pressă al ministrelui-șef unguresc publică următorul comunicat, care vorbește de-oparte despre disolvarea parlamentului, de altă parte descoperă miseriile interne ale partidei dela guvern. Eată din cuvēnt în cuvēnt comunicatul officios:

„Branik“ (Nr. 76) din Neoplanta aduce vestea, că Bánffy ar voi să disolve parlamentul. Numita fōie mai spune, că despre acēsta sciu și politicianii partidei guvernamentale, și că nici ei nu se opun, voind ca să se lămurescă situația partidei respective mai în grabă.

Sunt adecă două curente între dēnsii: unul, care merge mână în mână cu Bánffy, și altul contrar lui. Cei din urmă susțin, că Bánffy nu promovēză interesele partidei guvernamentale, și aceștia își dau tōtă silința, ca viitoarele alegeri să nu le mai conducă Bánffy, ci cu totul alt-cineva. Ar dori adecă mult, ca să ajungă la cârmă contele Albin Csáky. Bánffy dorește disolvarea parlamentului, ca prin nouē alegeri să nimicēscă aspirațiunile contrarilor săi de partidă. După cum se vede — adauge numita fōie — lucrurile se încurecă în sinul partidei guvernamentale, ér Bánffy nu e nici de cum omul, care ar putē aplana divergențele în nedisciplinată partidă liberală.

Comunicatul acesta, orī-ce s'ar dīce, nu pōte fi considerat numai ca o picanterie politică. Din el transpiră cu multă claritate ideia disolvărei parlamentului, ce preocupă pe ministrul-șef unguresc. Bánffy dorește disolvarea acēsta, ca să scape de miseriile, ce i-le crezēz Csáky.

Imprejurarea acēsta ne aduce aminte de revelările foilor opoziționale unguresci, cari îndată după-ce Bánffy s'a aruncat în fotoliul ministrelui-șef unguresc, dedeau espresie credinței, că actualul ministru-șef unguresc nu este decât puntea de trecere pentru un viitor guvern Csáky-Wekerle.

Stambulov.

Dictatorul de odinoriă al Bulgariei zace ađi pe catafalc, jertfă a unui atentat din cele mai grozave. Șciința medicală n'a putut să-i mântuēscă viața, și chiar decât i-ar fi mântuit-o, în urma amputărei ambelor brațe, el ar fi rămas un mort-viu, cât ar fi mai trăit.

Viața lui Stambulov a fost icōna viiă a patriotului, care trăiesce și móre pentru națiunea sa. El se dedică mai întâiu carierei preotēscă, dēr iubirea de patriă și dorința de a-o vedē mare, liberă și independentă, nu l'a lăsat să rămănă în cercul strins al bisericei. Indată după izbucnirea revoluțiunii din Bosnia și Herțegovina (1875), Stambulov își pãrăsi studiile, plecă în Bulgaria și încercă să facă și aici o mișcare analogă, dēr neisbutind, fū silit să-și pãrăsescă patria și merse la București, unde rămase până la izbucnirea rășboiului din 1877, la care a luat parte într'un regiment rusesc de voluntari. După rășboiu, Stambulov începū să apară pe arena politică, luând întâiu conducerea partidei liberale și devenind apoi șef al Sobraniei. Conșpirația din 1886 îndreptată contra principelui de Battenberg, se sfirși prin învingerea lui Zankow și venirea la putere a lui Stambulov. De atunci și până în Martie 1894 el a condus destinele Bulgariei prin tōte neajunsurile și evenimentele politice; el a vĕđut abdicarea lui Battenberg, a făcut parte din regență, a presidat alegerea principelui Ferdinand și a șciut să hotărēscă pe principele de Coburg să primēscă a fi suveranul unui stat amenințat de fluctuațiunile politice interne și externe. Cum a cădut dela putere se șciie.

Intrēgă pressa europeană se ocupă cu criminalul atentat contra acestui energie bărbat de stat bulgar.

„Svoboda“, diarul lui Stambulov, vorbește numai despre trei atentatori și dīce, că Petkov, care înșoția pe Stambulov, a rămas la pãmēnt 10 minute, amețit de durerea lovitūrei de pumnal, ce a primit. Fōia bulgară face rēșponsabil pe guvern și principe pentru cele întēmplante — de-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Covorul lui Mustafa.

— Narațiuni din Bosnia de Dinko Boric. —
(3) (Urmare).

O singură servitōre avea Emina, o copilă de opt ani, fiica unei văduve sērbe din vecinătate. Cu acēsta copilă, puțină distrațiă putea avē Emina, indeosebi nu o avea la lucruri, cari interesēză pe o femeie din harem. Afarē de acēsta Mustafa o mai și descosea pe mica servitōre. Emina șciă, că dēnsul înduplecase, prin micī dăruri, pe copilă, să-i dea sēmă la întrebarea sa, despre aceea, că ce făcuse Emina în fă-care oră a absenței sale de acasă. Janja, așa se numia mica servitōre, i-o spusese însași, când mai deunăđi îi dăruise Emina marama de cap vĕrgată. In bucuria ei Janja tradă secretul și peste tot... ea servia credincios aceluia, care îi da mai multe daruri. Acēsta zăcea în inșă-și firea Janjei.

In contra gelosiei sunt lécuri, farmece natural; acēsta o șciă Emina din pe-

trecherile sale de prin haremurile, pe cari le visitase mai înainte. Cu ast-fel de farmece puteai face totul: puteai departa și deștepta gelosie, puteai provoca și nimici iubire. Bērtrănele hanume cunosceau bine ast-fel de farmece, și decât le dăruiai o pãreche de piese de argint, séu o bucată de pãnză pentru haine, ele întrebunțăau farmecele, deși Coranul interđice strict atare fermecătoriă.

Janja fū inițiată în secret și câștigată prin tot felul de micī nimicuri. Ea se informă în că-e-va haremuri strēine cu privire la ordinul Eminei, și într'o dī aduse într'adevēr pe Tifa-hanum în casa lui Mustafa.

Tifa-hanum era o bĕtrănă vrăjitōre, și cine o vĕdea nevoalată, lăuda porunca profetului, care hotărise purtarea vĕlului pe stradă. Ingrozitor de uritele femei de tēpa Tifei, nu vatemă prin privirea lor simțul ômeului pe stradă. Ea era urită, sbircită, știrbă, răgușită și murdară, prin urmare tipul unei vrăjitōre, așa cum o descriu mele Mohamedanilor.

Acest îngrozitor exterior înșē era óre-

cum garanța pentru chemarea de vrăjitōre a Tifei. Când veni dēnsa pentru prima-óră la Emina și-și luă vĕlul în harem, acēsta se cam inspãmântă în fața bĕtrănei femei. Sē născū în ea aversiune față de Tifa, dēr tot-odată și puternicā încredere în farmecele ei.

Mai multe vizite ale Tifei trecură cu pregătiri și promisiuni. Acum venise în sfirșit, spre a punē într'adevēr farmecul în lucrare. Era după amiază, când visită pe Emina. Mustafa era în Tscharchija și în decurs de căte-va ore nu se aștepta sosirea lui. Spre siguranța Janja fū pusă de pază pe stradă, ca să anunțe eventuala și neașteptata surprindere a stăpânului. Afarē de aceea ea trebuia depãrtată din casă, de óre-ce nu putea fi de față la fermecătoriă.

In odaia de harem, mobilată numai cu căte-va covōre și cu două scăunele, Emina și Tifa zăceau la pãmēnt. Inaintea lor se afla o tīgae cu nisce cărbuni de lemn aprinși și o cană de metal, plină cu apă. Cu grōză și totuși plină de curiositate privea Emina la mișcările Tifei. Bĕtrăna

desemna în continū ceva pe-o bucățiă de hãrtie albă și o arunca apoi pe aprinșii cărbuni de lemn.

— „Nu arde, tu scrisōre, nici tu fōie, ci numai gelosia lui Mustafa!“

Ėrăși pregătia Tifa sub un tainio murmur o foită de hãrtia și o arunca în cana cu apă.

— „Apă! nu ineca scrisōrea și nici fōia, ci numai gelosia lui Mustafa!“

Incă o a treia foită pregăti Tifa, una fōrte mică, și prin ferēstra haremului o suffă în aer.

— „Nu spulberați, o vĕnturi mari, scrisōrea, nici fōia, ci numai gelosia lui Mustafa!“

Farmecul fū îndeplinit. Spre a-și ispăși păcatul, ingenunchiă Tifa într'un colț al odăii și începū a face la mătani...

Emina pãrăsisese odaia, spre a nu turbura pe hanumā în rugăciunea ei; de-odată năvăli dēnsa inspãmântată înlãuntru și strigă: „Depãrtēzã-te! Vine Mustafa, el e deja jos la întrebarea din stradă“.

Tifa își trase vĕlul pe obraz și grăbi

ore-ce ei n'au dat voia lui Stambulow să meargă în străinătate.

Mare senzația a produs împrejurarea, că câte-va ore după atentat, a apărut o foia revoluționară, organ al partidei revoluționare macedonene. Un prim articol al acestei foi dă, prin cuvinte exaltate, expresia bucuriei, că atentatul s'a întâmplat.

Foia guvernamentală „Mir“ regretă adânc atentatul, însă totă răspunderea o aruncă asupra lui Stambulow, imputându-i neprecauțiune.

Dintre foile germane „Nordd Allg. Zig“ dice, că s'ar putea să fie și în Germania. În el Bulgaria a pierdut pe cel mai mare fiu al ei.

Foile franceze dic, că atentatul contra lui Stambulow a fost o răsunare personală, întru cât el adese-ori și-a luat refugiul la măsură despotică și tiranică, prin ceea-ce și-a creat mulți dusmani.

Dintre foile rusești „Novoje Wremja“ dice, că guvernul și principele Ferdinand al Bulgariei s'au jucat cu viața lui Stambulow, când au amânat procesul pus la cale contra lui. Tratarea barbară față de Stambulow a revoltat adânc nu numai pe amicii, ci și pe inimicii lui. „Novosti“ dice, că de prăpădirea lui Stambulow au avut lipsă aceia, pentru cari era foarte periculos în actualele împrejurări. „Suzjet“ vede degetul providenței, în aceea, că Stambulow a căzut jertfă tocmai în momentul, când deputația bulgară a cerut în Petersburg iertare pentru atitudinea politică a Bulgarilor.

Telegrama ministrului de externe austro-ungar, contele Goluchowski, ce a trimis-o soției lui Stambulow prin agentul de afaceri austro-ungar Hönnig, este de următorul cuprins:

„Din incidentul nenorocirei, ce l'a ajuns pe Stambulow, exprimă domnei Stambulow cea mai adâncă compătimire a mea asupra faptei grozave, comise asupra unui din cel mai bun fiu al Bulgariei; exprimă-i revoltarea mea. Rog scire telegrafică asupra stărei rănitului — Goluchowski“.

Din Sofia se anunță, că poliția este pe urma unui atentator, care s'a refugiat prin Serbia în Agram.

Din Karlsbad se telegrafiază, că cu tote întâmplările grave din Bulgaria, principele Ferdinand nu se va reintorțe la Sofia, ci va rămâne în Karlsbad.

O telegramă, ce-o primesce din Sofia „Budapesti Hirlap“, spune, că amărăciunea și turburarea e la culme în capitala bulgară. Guvernul bulgar se teme, că revoluția din Macedonia își va strămuta teatrul pe teritor bulgar. Ministrul de război Petrov a dat ordin regimentului Ferdinand să tragă cordon în jurul Sofiei, nu cum-va

din odaia cu o iuțelă, pe care nu i-ai fi dat-o anilor ei.

Ea și întâlnește pe Mustafa în apropierea casei sale, totuși acesta nu putu observa, decât voalata venea din curtea sa, de-orece aceasta era ascunsă îndărătul unei grupe de pomi. Dér nutrită era mânia lui Mustafa, căci un acces de gelozie îl mânase la o oră neobișnuită acasă.

Acum sta înaintea porții de lemn, care conducea în stradă. Prin o gaură din partea de de-asupra a porții își viri mâna în lăuntru și ridică drugul de lemn, care era artistic întretăiat în 3 părți. Porta se deschise și în curte află Mustafa pe mica Janja, care spăla cana lângă basinal de pământ al fântanei.

Copilița părea așa de nedumerită, ca și când ar fi fost surprinsă la o faptă rea; cel puțin Mustafa credea, că vede o anumită nesiguranță în privirile ei.

— „Este hanuma singură?“ întrebă, spre a-se asigura, că nu e nici o vizită de femeie aici, care nu i-ar fi permis intrarea în odaia de harem.

atentatorii să pōtă fugi. Ordinul acesta a produs senzația în cercurile diplomatice. Cetățenii din Sofia susțin hotărît, că cordonul militar n'are de scop a împiedeca fuga atentatorilor, ci ca să împiedece intrarea în Sofia a stambulowistilor. În oraș domnesce cea mai riguroasă stare de asediu. Ziua, noptea strădele sunt traversate de patrulă cu sabia trasă. Guvernul se teme mult de o revoluțiune. Mulți amici de-ai lui Stambulow sosesc din toate părțile țării, plângând sōrtea patriei și a marelui ei fiu. Din mai multe părți se afirmă, că situația nu se pōte salva, decât prin dictatură militară. La aceste se mai adaug și scirile neliniștitōre, ce sosesc din Macedonia, unde mai mulți insurgenți au fost spēndurați.

În general starea din Bulgaria este foarte nesigură. Tot momentul pōte să aducă evenimente nouă.

Sub titlu: „Bulgaria după căderea lui Stambulow“ a apărut o broșură în Viena și Lipsa (Karol Konegen), a-l cărui autor anonim își dă totă silința, ca să pună într-o lumină cât se pōte de viuă rapōrtele politice actuale din Bulgaria.

Între altele se spune în broșură, că Stambulow a fost un tiran și despot, și că sub regimul lui a fost lege numai proprii-voință. Spune apoi, că cu ocaziunea sosirii principelui în Bulgaria (dela înmormântarea surorii sale în München), numai singur Stambulow nu l'a așteptat, sub un pretext de nimica. Dimisia sa și a coregenților săi și-a fost predat-o încă mai înainte de sosirea în țară a principelui. Stambulow fū mai târziu chemat la principele și cercă a se escusa cu vorbe gōle. Dimisia i fū primită. În Stambulow se căia, căci nu s'ar fi așteptat la așa ceva. După câte-va zile merge în audiență de despărțire. Despre lealitatea sa proprie vorbea cu cuvinte bombastice dicând între altele: „Sunt cănela fidel al Vostru!“ Despărțirea părea lipsită de ori-ce umbră de inimiciei. Cu tote acestea mulțimea de afară l'a insultat. Principele auzind această faptă responsabil pe șeful poliției prin următoarele: „Pēr din capul lui Stambulow se nu fiă vătămat; pentru acesta D ta (șeful poliției) ești răspundător cu capul!“

Aceste cuvinte erau să fiă motivul dimisiei succesorului ministru president. De-atunci principele nu se mai întâlnește cu Stambulow. El fū cuprins după aceea de o furie nespūsă. Casa lui trebui pusă sub pază militară și ei însuși cuteza să iasă numai în umbra nopții.

Deputația bulgară în Petersburg.

Sub impresia cuvēntărei, ce a ținut-o metropolitul Clemente cu ocazia depunerii Coroanei pe mormântul Țarului Alexandru III, diarele din Petersburg și Moscova au publicat articole entusiaste în favorul Bulgariei.

Janja clipi și Mustafa urcă treptele de lemn, cari conduceau pe partea esternă a casei la etagiul prim. Apoi intră într'un fel de antecameră a etagiului prim și merge prin ușa în odaia de harem.

Aici sta dēnsa înaintea lui! Galbenele dimitje, șalvarii, ce-i purta scoteau, în relief gingășia aprōpe copilărească a staturii sale; cămașa albă, ca zăpada, oare învêlia partea de sus a trupului, dedea întregii frunșei a tinerei femei cea mai deplină valorare. Roșul ei tes, pe care-l împodobia înaintea un mic buchet de flori, sta cochet pe pērul ei negru-albastrui, și sub acest fes luciau de iubire și gingășia doi ochi negri.

Mustafa era ca bēt de privirea frumoasei sale femei, un strigăt de bucurie dete el, larg își desfăcu brațele și suspinând cădu Emina la pieptul său!

Acesta fū un moment de sublimă fericire; uitate fură tote gelosiile, tote inoelile!

(Va urma).

Suworin, directorul diarului „Novoje Wremja“, reamintese entuziasmul, ce a domnit în Rusia în ajunul războiului rusoture, întreprins pentru liberarea Bulgariei, și dice, că Rusia trebuie să ierte Bulgarilor, căci poporul bulgar nu a încetat nici-o dată să adere la Rusia. „Moskovska Wjedomost“ pledază de asemenea pentru o împăcare grabnică a Rusiei cu Bulgaria: „O țară drept-credincioasă“, dice gazeta din Moscova, „nu trebuie să fiă supērată cu frații săi inrudiți prin sânge“.

De altă părere sunt diarele din Austria, Germania, Italia și Englitera, cari nu ved cu ochi buni împăcarea, care s'ar sēvērși acum, când s'a desfășurat înțrega cestiune orientală.

„Pall Mall Gazette“ din Londra crede, că tote demersurile făcute de Bulgaria, pentru a produce împăcarea, sunt datorite inițiativei prințului Ferdinand. Acesta ar fi întreprins din motive personale o acțiune, care nu pōte fi decât păzubitōre pentru poporul bulgar. Bulgarii vor avē să sufere mai târziu, decât sārutā ađi mâna, cu care au fost bātuti.

Împăcarea va avē însă și o însemnătate internațională. Rusia va lua moștenirea tuturor aspirațiilor bulgare din Macedonia și va dispune la fiă-care întreprindere din Orientul europēn de un puternic flanc de apărare. Bulgaria va trebui apoi să privescă cum protectorul ei cucerese succese, cari ar fi fost alt-minteri ale Bulgarilor. „Aliața viitōre nu va fi folositōre Bulgariei, dēr periculoasă pentru Europa. Lord Salisbury, incheiă „Pall Mall Gazette“, trebuie să dea o atenție mare schimbărilor, ce se pregătesc în Orientul europēn.

Dintr'o corespondență primită din Petersburg de „Neue Freie Presse“ reiese, că succesul deputațiunii bulgare este asigurat. Se scie, că același diar a afirmat din sorginte autorizată, că Rusia e dispusă să reintre în relațiuni diplomatice cu Bulgaria, trimițând la Sofia un așa diș agent oficios. Un asemenea agent oficios are sarcina să comunice cu guvernul bulgar și nu cu prințul, care nu e recunoscut. Agentul oficios este deci un fel de punte de nevoiă dintre puteri și Bulgaria, creată pentru a-se putē trece peste împrejurarea, că Bulgaria e guvernată de un Suveran nerecunoscut. Puterile, cari au refusat această recunoscere numai din cauza opoziției Rusiei, au fost silite să întrebuinteze asemenea agenți oficioși în relațiunile lor cu Bulgaria.

Despre primirea deputației bulgare în Peterhof se telegrafiază următoarele:

Petersburg, 17 Iulie.

Marele duce Vladimir Alexandrovici a primit ieri în Țarskoje-Selo pe delegații abisinieni, cari au fost invitați la masă de către procuratorul Sinodului Pobjedonosev. Între invitați a fost și metropolitul Clemente și archimandritul bulgar Vassilij. După obișnuitele toaste, Pobjedonosev, întorcându-se către Metropolitul Clemente, dișe:

„Rușii se bucură, că pot vedē aici pe coreligionarii lor. Dea Dumnețeu, ca recunoscerea unității credinței și iubirea către Rusia, care și-a vērșat sângerile pentru Bulgaria, să pētrundă tote păturile populațiunii Bulgariei și în cercurile normative. Dea Dumnețeu, ca Bulgarii să lupte și mai departe pentru credința lor, fiind-că totă puterea religiei ortodoxe stă în susținerea tradițiilor străbune“. Apoi salutā pe Metropolitul Clemente, ca pe reprezentantul Bulgariei.

În răspunsul său Metropolitul bulgar dișe:

„Bulgaria a dat Rușilor religia ortodoxă, educația, cetirea și scrierea; Rușii însă au dat Bulgariei libertatea și independența. Bulgarii au pēcătuit mult contra Rusiei, însă iubirea nutrită de Ruși față de Bulgarii întrece pēcatele acestora“.

O telegramă din Viena dice, că primirea amicală, ce i-s'a făcut deputațiunii bulgare în Petersburg, nase în Bulgaria speranța, că nu numai împăcarea cu Rusia, ci și recunoscerea principelui este în ajun. Acesta

însă se pōte face numai pe calea indicată de tratatul dela Berlin. În sensul acestui tratat, dreptul de inițiativă este al Porței, ēr celelalte puteri n'au decât să-și dea consimțemēntul.

Neliniște în Balcani.

Turburările din Macedonia nu s'au sfârșit încă, ele continuă a preocupa presa și opinia publică europēnă. Dăm aici scirile cele mai nouă, cari se refer la mișcarea macedonēnă și în legătură cu aceasta la măsurile, ce iau statele din Balcani.

Constantinopol, 17 Iulie.

O patrulă de gendarmi turcēcă, constatātōre din 8 persoane, a pus mâna pe o bandă din 25 insurgenți bulgari în apropiere de Kratovo. Conducătorul acestei bande a spu:, că numai seduși de promisiunii au erupt în Macedonia. „Cugetam — spunea respectivul — că vom afla alte simpatii și vom fi alt-cum pârținiți, dēr am fost înșelați în așteptările noastre“. După ce și ei însi-și au năvălit în Macedonia în urma instigărilor, se rōgă de iertare și cer grația Sultanului.

Belgrad, 17 Iulie.

Guvernul ia mēsurî forte amēnunțite deja de pe acum. În districtele sudice va convoca două diviziuni de glōte. Vestî neliniștitōre vin dilnic dela populațiunea, pârților sudice, pusă în mișcare de agitatori periculoși. Aceștia seduc poporul credul, că nu peste mult va erumpē războiul în Bulgaria.

Sofia, 17 Iulie.

Foile aduc vestea, că mișcarea s'a potențat în districtele Strumiza, Malesia și Drama. În cele mai multe locuri apar bande forte puternice. Comuna Iokunda fū aprinsă; cu această ocaziune insurgenții au luat prinși pe un oficer și pe un medic.

SCIRILE ȚILEI.

— 7 (19) Iulie.

Restaurările comitatense. Mandatul funcționarilor comitatensi, aleși în Decembrie 1889 pe un period de șese ani, expiră cu 31 Decembrie a acestui an. Ast-fel înainte de sfârșitul acestui an vor trebui să se facă alegerile noilor funcționari comitatensi, așa ca la 1 Ianuarie 1896 ei să-și și pōtă ocupa posturile. Din incidentul acesta ministrul ungiuresc de interne, Perczel Dezső, a dat o circulară către tote comisiunile comitatense, în care le avertisază să ia mēsurile de lipsă pentru tacerea alegerilor înainte de sfârșitul acestui an. E caracteristic, că ministrul a ținut necesar să accentueze în circulara sa, ca la viitōrele alegeri să se alēgă indiviđi capabili de purtarea oficiului și să se aibă în vedere numai interesele personale și familiare. Se vede, că ministrul cunoște bine modul, cum fac „nemeșii“ maghiari de prin comitate alegerile funcționarilor comitatensi, și de aceea a aflat de lipsă să dea circulara în acest sens.

—0—

Dela Sinaia. „Monitorul Oficial“ rapōrtēază, că cu ocazia sērbătōrei S-lui Petru și Paul, Regele și Regina României au mers din Sinaia la Bușteni pentru a asculta s.-liturgiă. După terminarea oficiului divin, Maiestățile Lor merseră de vizitară școala, unde au fost întâmpinați de d-na și d-l director al școalei, ēr corul compus din copii și copile intonară imnul național. Aci Suveranii, după ce adresară câteva cuvinte binevoitōre copiilor, vizitară întreg localul, rămânēnd deplin mulțumiți de ordinea și curățenia, ce domnia pretutident. În urmă Suveranii merseră de vizitară un atelier de lemnărie, esaminară mai multe obiecte lucrate în acest atelier și-și esprimară mulțumirea pentru progresele constatate.

—0—

Ministru președinte br. Banffy s'a reintorps pe neașteptate la Budapesta, întreprinđu-și călătoria la Ischl. „Magyar Hirlap“ aduce în legătură reintōrcerea lui Banffy cu evenimentele din Balcani. Eri diminēțā ministru-președinte Banffy a sosit

la gara dela Clușiu, împreună cu soția, de unde și-a continuat calea la moșia sa din Apanușfalău, în comitatul S.-Dobœca.

Celeritatea trenurilor accelerate.

Direcțiunea oăilor ferate ungare proiectează a mări celeritatea trenurilor accelerate, ca să pôtă percurge pe ôră cel puțin 100 Chlm.

Monumentul regelui Mathia, se dîce, va fi inaugurat în Clușiu pe la începutul anului 1898.

Luptă cu un urs. O luptă teribilă s'a întemplat alaltăieri în muntele Cucului aparținător unei comune de lângă Sigetul-Marmației.

Școala de fete evang. săsească din Brașov, după cum se vede din programa publicată de directorul K. Thomas, a fost frecventată în anul școlar 1894/95 în cele opt clase de 476 eleve, între cari 390 de confes. evang. aug., 5 de cea helvetică aug., 34 de confes gr. or., 28 de cea romano-catolică, 19 de cea mosaică.

Pușcat pe ferăstră. Din Lugoș se scrie, că un făptuitor neunoscut a descărcat o armă prin ferăstră proprietarului Petru Borduz, care fiind nimerit în gură, a căduț la moment mort.

Petrecere de vară va arangia inteligența română din M.-Ludoș și jur la 4 August n. c. în pavilionul din grădina „Császár“.

Convocare.

Onorații membri ai despărțământului VII (Hațeg) al Asociațiunii Transilvane, precum și întreaga inteligență și poporul român de pe teritoriu acestui despărțământ se invită la adunarea generală a despărțământului, ce se va ține în Petroșeni Duminecă la 16 (28) Iulie c. în biserica gr. cat. cu începutul la 10 ôre a. m.

Nou abonament la GAZETA TRANSILVANIEI Cu 1 Iulie 1895 st. v.

s'a deschis nou abonament la care invităm pe toți amicii și prietenii noștri. Prețul abonamentului: Pentru Austro-Ungaria: pe un an 12 fl. pe șese luni 6 fl. pe trei luni 3 fl.

Administratiunea „Gazetei Transilvanieli“. Avis. Despărțământul XVI (Sélagian-Chioaran) al „Asociațiunii Transilvane pentru liter. română și cult. pop. român“ își va ține adunarea generală în 11 August st. n. în Șimleul-Silvaniei, la care a participa cu onoare sunt invitați membrii fundatori, ordinari și ajutători ai „Asociațiunii“, precum și toți aderenții culturai naționale române.

Necrolog. Ana Zunea născută Doda și Elisabeta Doda ca surori, Alesandru Zunea cu soția Cornelia născută Teodory, ca nepoți, înfrânți de nespusă durere aducem la cunoștința tuturor neamurilor, amicilor și cunoșcuților, că scumpul și neuitatul nostru frate, respective unchiu,

Traian Doda, general-maior ces. reg. distins cu mai multe decorațiuni militare, fost deputat dietal și primul președinte al comunității de avere a fostului regiment confinar romano-bănațan Nr. 13, după împărțășirea cu sântele taine, a răposat în Domnul astăzi la 2 ôre din zi, în etate de 73 de ani.

Sciri telegrafice.

Sofia, 19 Iulie. Stambulov a fost ridicat pe catafalc. Pe catafalc este numai o cunună. Este bătător la ochi, că în jurul casei lui nu se află nimeni. Lipsa condolenței, din partea poporațiunei, e bătătoare la ochi, de unde se pôte deduce, că poporul simpatiseză mai mult cu ucigașii.

Karlsbad, 19 Iulie. Principele Ferdinand a adresat o telegramă văduvei lui Stambulov, în care își arată indignarea asupra crâncenului atentat sâvirșit în contra marelui patriot, a căreia memorie va rămâne în veți neuitată.

DIVERSE.

Un adevărat onoar. Gladstone primi dîlele acestea dela o fôie din Boston, cu numele „Yuths Companion“, un onorar de 5000 mărci pentru un articol scris din incidentalul morții celui mai renumit medic al Angliei, Dr. Andrew Clark, ceea ce face pentru fiă-care cuvânt 1 marcă și 97 bani.

Peste Niagara. Planul cel mai nou al Americanilor este, să facă un drum peste Niagara. Drumul vré să-l facă o anumită societate, în următorul mod: Se construiesc doi pilastri puternici de ambele laturi ale cataractei, cari vor sta în legătură printr'o funie. Pe această funie va trece un fel de coșarcă, întocmită astfel, ca să se misce dela un stêlp la celălalt.

Cum se prinde orangutanul? O fôie germană spune, că în timpul din urmă s'au adus în Europa orangutani, cari după mârime întrec esemplarele considerate până aci ca cele mai bine dezvoltate, în ori-ce privință. E interesant modul prinderii acestor fel de bestii. Djacii, — locuitorii indigeni din insula Borneo — caută orangutanul în cele mai ascunse locuri și, aflându-l, își dau tâtă silința, ca mai întâi să-l facă a-se refugia pe cel mai înalt arbore.

Necrolog. Ana Zunea născută Doda și Elisabeta Doda ca surori, Alesandru Zunea cu soția Cornelia născută Teodory, ca nepoți, înfrânți de nespusă durere aducem la cunoștința tuturor neamurilor, amicilor și cunoșcuților, că scumpul și neuitatul nostru frate, respective unchiu,

In perpleșitate. Cetim în „Oldenburger Nachrichten für Stadt und Land“, următoru episod interesant, împărțășit de unul, care a fost de față cu ocasiunea deschiderii Canalului dela Kiel: Capela orășenească din Rendsburg nu putea să rămână mai pe jos într'u manifestarea bucuriei, și de aceea, procurându-și immurile dela tôte corăbiile ce aveau să trecă prin canal, le-a studiat în grabă; cu ocasiunea trecerei fiăcărei corăbii se cânta himnul respectivei naționalități, căreia aparține corabia. Cea din urmă corabie era turcă. Surpriza musicanților a fost mare, vădënd acest lucru, deôre-ce la așa ceva nu s'au cugețat de loc, și imn turcesc nu învățaseră. Dér s'au recules îndată: vădënd pe vîrfuț catargului o semilună, le veni în minte fericita idee, ca să cânte: „Blandă lună, măstôsă tu te înalți“ etc. Această cântare, le plăcuț Turcilor de pe naie așa de mult, încât îndată și ceruseră să li-se predea notele..

Obiceiuri de nuntă. Despre obiceiurile de nuntă din Urungu la Tauganyka, Africa, mitropolitul Lechaptin povestesc următoarele: Sosind ziua nunței, mirele pleacă spre satul miresei sale, însoțit de părintele lui, séu de primarul satului și de un număr considerabil de tineri, pentru a-și conduce viitoare soție acasă, ceea ce-l costă foarte mari greutăți, întemplantu-se cu aceeași ocasiune un șir de scene tragi-comice, cari au scopul de a convinge pe mirele despre jertfa mare adusă de părinți și mirésă prin despărțire. Ajunși la capătul satului, se vede încunjurat, el și însoțitorii lui, de o cétă mare de rude și prietini miresei, care-i opresc intrarea în sat, amenințându-l cu lovituri, de cari nici chiar părintele (Ryampara) nu rămâne scutit. Urméză apoi o discuție și o cétă sgomotôsă între ambele părți, în care cumetrele miresei incarcă pe mire cu o plôie de ofense. În fine după această pompă permit mirelui să intre în sat. La casa miresei însă se repetă aceeași scenă, cu strigăte și sgomot, pe care mirele le domolesce prin mârgele și lucruri scilpicioșe, ce le împarte între cei de față, și astfel pôte intra în casă. Aioi îi invită la masa încarcată cu mâncări, pe când mirésă face ultimele pregătiri de toaletă. Corpul ei se unge cu ulei, ér perul i-se văpsesc roșu și galben, împodobindu-se cu mârgele, care i-se pun în formă de diademă pe cap. Îndată ce mirele s'a săturat de mâncări și bęuturi, începe întôrcerea acasă. Un negru robust ia mirésă pe umerii săi și o duce, nepăsându-i de tôte amenințările ei, mai departe. La fiă-care pērșu mirésă îl rógă să o ducă érăși înapoi la părinții ei. La fiă-care cale nouă începe să plângă și să se vaete. În fine mirele îi dă o lovitură cu bastonul séu, ca semn, că ea nu mai are să ougete înapoi. Între acestea însoțitorii miresei cântă laudă mirelui și fericirea viitoare sale soții. Se înțelege, că aceste laude sunt cu atât mai numeroșe și mai nsufeșite, cu cât e mai mare numărul mârgelelor, ce le-au primit dela mire, ca daruri.

Domnii abonenti, cari încă nu și-au reînôit abonamentul, să binevoliescă a-l reînôi neamănat, ca să nu li-se întreprună regulata espedare a țiarului. Administratiunea „Gazetei Transilvanieli“.

Literatură.

Studii psihiatrice este titlul unui nou op apărut de curënd în Tipo-litografia națională Ralian și Ignat Samitca din Craiova, este scris de d-l Dr. George Mileticu, medic primar al Ospiciului Madona-Dudu din Craiova, autor al unui însemnat număr de scrieri de medicină și igienice. În opul de față, tipărit elegant, pe hartiă de lux, provęduț și cu trei planuri, autorul se ocupă cu numeroșele cauze, ce pot răpi omului rașionalment. În total opul tractează cestiuni de mare interes.

In editura librăriei Ig. Hertz din București (Hotel de France) a apărut: Basta și Mihail Vitezul, conferința ținută la Ate-neul român, de Neculai Iorga. Broșura, de vre-o 65 pag. form. mare, are pe pag. primă și portretul lui Mihail-Vitezul.

Non! este titlul unei frumoase colec-tiuni de scrieri diverse, de Laura Vampa. — 165 pag. Prețul 2 lei.

Cursul la bursa din Viena.

Din 18 Iulie 1895.

Table with financial data including Renta ung. de aur 4%, Renta de corone ung. 4%, Impr. căil. fer. ung. in aur 4 1/2%, etc.

Cursul pieței Brașov.

Din 19 Iulie 1895.

Table with exchange rates for various currencies: Bancnote rom. Camp. 9.58, Argint român. Camp. 9.52, etc.

PUBLICAȚIUNE.

Comitetul bisericilor române gr. or. din Bran, vinde pe calea li-citațiunei publice verbale și prin oferte, în 10 August st. n. a. c. la 10 ore a. m. în cancelaria notarială din Bran, pădurea de brad din muntele „PREDUȘU“, situat circa 8 km. de centrul Branului, de pe un teri-toriu de 20 jugere.

Prețul esclamării fl. 1. 30 pro metru cub.

Doritorii de a cumpăra au a depune vadiu de fl. 260, ér ofertele timbrate, asemenea provădute cu va-diul amintit.

Condițiunile se pot vedé până atuncé în orî-ce di la biroul comi-tetului subsemnat și la cancelaria notarială în Bran.

BRAN, 9 Iulie 1895.

Biroul comitetului:

Leontin Pușcariu, George Babeș, preș. secret.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Advertisement for Casa de bancă JACOB L. ADLER, Brașov. Piata mare Nr. 1. Sibiu. Includes details about currency exchange, interest rates, and services.

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potú cumpăra în librăria Nicolae Ciurcu.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Mai 1895.

Main railway schedule table with multiple sections: Budapest - Predeal, Ghirish-Turda, Copșa-mică - Sibiu - Avrig - Făgăraș, Simeria (Piski) - Hunedóra, Brasov - Zernești, Mures-Ludos - Bistrita, Arad - Timisoara, Careii-mari - Zelau, Sighisoara - Odorheiu-sucevesc. Each section contains train numbers, times, and station names.

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. — Numerii încadrați cu linii mai negre însemnăză órele de noapte.